

Ailanthus altissima (Tree of heaven)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Magnoliophyta

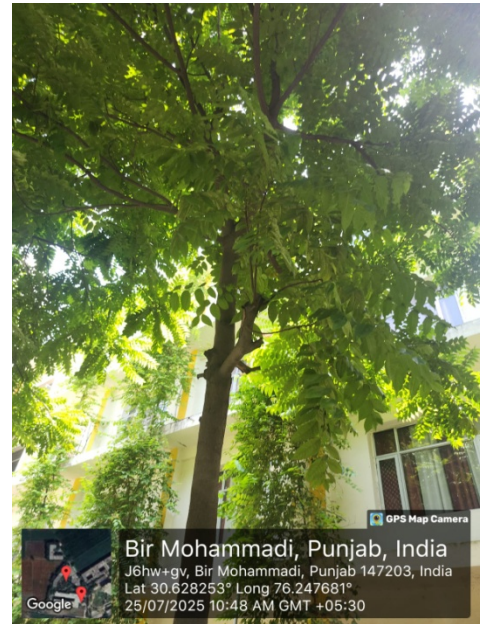
Class- Magnoliopsida

Order- Sapindales

Family- Simaroubaceae

Genus- *Ailanthus*

Species- *altissima*

Habitat- Naturalized and widely planted in urban and rural areas of Punjab; grows along roadsides, open fields, and disturbed sites due to its adaptability to poor soils and pollution.

Morphology- *Ailanthus altissima* is a fast-growing, deciduous tree that typically reaches heights of 15–25 meters, sometimes taller. It has a straight trunk with smooth, gray bark that resembles ash. The leaves are large, pinnately compound, 30–90 cm long, with 10–40 lanceolate leaflets that emit a strong, unpleasant odor when crushed. Small yellowish-green, unisexual flowers appear in large terminal panicles in early summer, with male flowers producing a particularly strong odor.

Economic Importance-

Contains quassinoids and alkaloids with potential antimicrobial and anti-inflammatory activity.

Grown in wasteland reclamation and roadside plantations due to drought tolerance and rapid growth.

ऐलयिन्थस अल्टसिमिा (स्वर्ग वृक्ष)

वर्गीकरण-

जगत: पादप

वर्ग: मैग्नोलियोफाइटा

वर्ग: मैग्नोलियोप्सिडा

क्रम - सैपनिडेल्स

कुल - समिरूबेसी

जाति - ऐलयिन्थस

प्रजाति - अल्टसिमिा

आवास (Habitat):

यह पंजाब के शहरी और ग्रामीण इलाकों में प्राकृतिक रूप से फैला हुआ और बड़े पैमाने पर लगाया गया वृक्ष है। यह सड़कों के किनारे, खुले क्षेत्रों और प्रभावित स्थलों पर उगता है, क्योंकि यह खराब मट्टि और प्रदूषण को भी सहन कर लेता है।

आकृतिक विज्ञान (Morphology):

यह एक तेजी से बढ़ने वाला, पर्णपाती वृक्ष है जो सामान्यतः 15-25 मीटर ऊंचा होता है। इसका तना सीधा और छाल हल्की धूसर रंग की, चिकनी होती है। इसके पत्ते पंखदार संयुक्त (पनिटली कंपाउंड (होते हैं, जो 30-90 सेमी लंबे होते हैं, जिनमें 10-40 पत्रक होते हैं। पत्रकों को मसलने पर एक तीव्र और अप्रिय गंध आती है। गर्मियों की शुरुआत में, इस पर पीले-हरे रंग के छोटे, एकलगी फूल बड़े गुच्छों में खलिते हैं। नर फूल विशेष रूप से तीव्र गंध उत्पन्न करते हैं।

आर्थिक महत्व (Economic Importance):

इसमें क्वासिनॉइड्स और एल्कलॉइड्स होते हैं, जिनमें रोगाणुरोधी और सूजनरोधी प्रभाव हो सकते हैं।

इसे बंजर भूमि सुधारने और सड़कों के किनारे रोपण के लिए लगाया जाता है, क्योंकि यह सूखा सहन कर सकता है और तेजी से बढ़ता है।

ਐਲਅੰਬਸ ਅਲਟਸਿਮਿ (ਸਵਰਗ ਦਾ ਰੁੱਖ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੱਛੇ
ਵਭਾਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਫਾਈਟਾ
ਵਰਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਪਸਿਡਾ
ਕ੍ਰਮ - ਸੈਪੀਡੇਲਸ
ਪਰਿਵਾਰ - ਸਮਿਰੁਬੇਸੀ
ਜੀਨਸ - ਐਲਅੰਬਸ
ਪ੍ਰਜਾਤੀ - ਅਲਟਸਿਮਿ

ਆਵਾਸ (Habitat):

ਇਹ ਰੁੱਖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਲਿਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਣਿਤੀ 'ਚ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਨਾਰੇ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਗਿੜੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਰਾਬ ਮੌਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਆਕਾਰ ਰਚਨਾ (Morphology):

ਇਹ ਇਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਪਤਝੜ ਰੁੱਖ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 15 ਤੋਂ 25 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਤਣਾ ਸੌਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਛਾਲ ਹਲਕੀ ਸਲੇਟੀ ਅਤੇ ਚਕਿਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੱਤੇ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਪੰਖੜੀ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (30-90 ਸੈਮੀ), ਜਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 10-40 ਨੀਲੇਕਾਰੇ-ਆਕਾਰ ਦੇ ਲੀਫਲੈਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਗੜਣ 'ਤੇ ਇਕ ਤੀਖੀ ਤੇ ਗੰਦੀ ਗੰਧ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁੱਖ ਪੀਲੇ-ਹਰੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਇੱਕਲਾਗੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਗੁਚਛਿਆਂ ਨਾਲ ਖੜਦਾ ਹੈ। ਨਰ ਫੁੱਲ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਬਦਬੂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਇਸ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਕੁਆਸੀਨੋਇਡਸ ਅਤੇ ਐਲਕਲੋਇਡਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਭਾਵਿਤ ਰੋਗ-ਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸੋਜ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੁਣਤਾਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਰੁੱਖ ਸੁੱਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਨ ਅਤੇ ਰੋਡ-ਸਾਈਡ ਰੋਪਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।